

Slnko pripútané k CZT

Komplexná modernizácia systému centrálnej výroby a distribúcie tepla v Hnúšti dospela do svojmu záveru. Rozsiahly štvorročný investičný program začala v roku 2008 realizovať spoločnosť Rimavská energetická, s.r.o. hneď po tom, ako od mesta Hnúšťa prevzala do prenájmu systém centrálného zásobovania teplom (CZT).

Spoločnosť patriaca do energetickej skupiny Intech Slovakia, s.r.o. si vytýčila za cieľ zrealizovať komplexnú rekonštrukciu výroby aj distribúcie tepla a implementovať do systému obnoviteľné zdroje energie. Cieľ bol jednoznačný – garantovať efektívnosť a spoľahlivosť dodávky tepla pri zabezpečení čo najnižšej ceny pre odberateľa.

Prvou etapou uskutočnenou už v prvom roku bola výstavba kotolne na biomasu. Spolu s prepojením dvoch hlavných, dovtedy samostatných, okruhov výroby tepla v meste, sa podarilo biomasou nahradiť takmer 70 % spotreby zemného plynu. To sa zásadným spôsobom prejavilo na znížení ceny tepla. Druhá etapa, ktorá bola realizovaná o rok neskôr, priniesla ďalšiu centralizáciu výroby. K novej biomasovej kotolni bol pripojený mestský priemyselný park, čím sa podiel obnoviteľných zdrojov ešte zvýšil. Najrozsiahlejšia

a investične najnáročnejšia etapa sa realizovala v rokoch 2010 a 2011. Išlo o kompletnú výmenu všetkých rozvodov v meste, ktorá bola spojená s ďalšou centralizáciou systému. Z celkovo deviatich pôvodných plynových kotolní (štyroch centrálnych, jednej blokovej a štyroch domových), vznikol jeden centrálny systém s jednou centrálnou kotolňou a dvoma špičkovými a záložnými kotolňami. Pôvodný štvorrúrkový systém bol nahradený dvojrúrkovým. V odberných miestach boli vybudované kompaktné odovzdávacie stanice tepla (KOST).

Vďaka decentralizácii prípravy TÚV prostredníctvom KOST v odberných miestach bolo možné zrealizovať aj ďalšiu veľmi zaujímavú etapu celého projektu - využitie slnečnej energie na predohrev TÚV.

Záverečnou etapou celej rekonštrukcie, ktorá sa realizovala v letných a jesenných mesiacoch tohto roku, bolo rozšírenie centrálnej biomasovej kotolne o nový zdroj, čím sa celkový podiel obnoviteľných zdrojov energie zvýšil na viac ako 95 % výroby tepla.

Slnečné teplo pre Hnúšťa

Najzaujímavejšou a v slovenských pomeroch unikátnou súčasťou celej modernizácie je aplikovanie solárnych kolektorov do systému CZT. Keďže z hľadiska zvýšenia komfortu dodávky tepla a TÚV sa investor rozhodol prejsť zo zastaraného štvorrúrkového systému na moderný a komfortný dvojrúrkový systém s prípravou TÚV v mieste spotreby, bolo potrebné celý projekt využitia solárnej energie prispôbiť takto navrhutej technológii.

Solárne panely boli osadené na strechách obytných domov a priamo prepojené s odovzdávacími stanicami tepla umiestnenými v suteréne obytných blokov. Celkový počet 360 nainštalovaných kolektorov sa tak rozdelil na 27 odberných miest. Kolektory v skupinách 7, 14, 25 kusov na jedno odberné miesto, boli uložené na streche a kotvené oplastovanými betónovými závažiami. Zmyslom celého využitia

solárnych kolektorov je získať teplo zo slnka a použiť ho na výrobu teplej úžitkovej vody. Veľkosti kolektorových polí sú teda rozdelené podľa odberu teplej vody v objektoch. Potrubia so solárnou nemrznúcou kvapalinou sa vedú zo strechy domu do suterénu cez otvory v podlažiach vyrobené jadrovou vŕtačkou presne na dimenziu potrubia. Ohriata solárna kvapalina ohrieva kúrenársku vodu v akumuláčnom zásobníku prostredníctvom vykurovacieho hada. Následne dochádza cez doskový výmenník k zohrievaniu studenej pitnej vody. Toto oddelenie doskovým výmenníkom má za cieľ vylúčiť možnosť kontaminácie teplej vody baktériou legionela.

Regulačný člen neustále porovnáva rozdiel teplôt na solárnom poli a v akumuláčnej nádobe, ak zistí že rozdiel teplôt je vyšší ako 6 °C, zapne sa cirkulačné čerpadlo solárneho okruhu a dochádza k ohrevu vody v zásobníku. Takto sa nabíja akumuláčna nádoba až do teploty max. 95 °C, štandardne však na 80 °C. V prípade ak sa neodoberá teplo z akumuláčnej nádoby dochádza k odstaveniu solárneho systému. Pri teplote 120 °C sa spúšťa ochrana kolektorov, ktorá pracuje na princípe pulzovania čerpadla. Čerpadlo sa v určitých intervaloch spustí a takto premieša horúcu solárnu kvapalinu v systéme. Pri teplote nad 140 °C sa regulácia odstaví, solárne médium sa nachádza v plynnej fáze a čaká na ochladenie, z dôvodu možného poškodenia členov solárneho systému sa spustí až pri poklese teploty na 120 °C.

V prípade, že solárny ohrev nebude postačovať svojim výkonom, dodatočne potrebné teplo na ohrev TUV sa získa priamo z primárneho

rozvodu. Objem dodaného tepla zo solárnych kolektorov bude meraný a vyhodnocovaný.

V realizovanom projekte v Hnúšti sa využili solárne kolektory Citrin Solar CS 111-SF. Ide o plochý kolektor s plochou 2 m² s prizmatickým solárnym sklom o hrúbke 3,2 mm. Slničný kolektor je zložený z odvetraného hliníkového rámu (aby nedošlo k roseniu) a jeho jadro tvorí medený absorbér.

Prizmatické sklo kolektora je navrhnuté s cieľom maximálne pohlcovať slnečné žiarenie. Nízka hmotnosť kolektorov (cca 38 kg) je dôležitá z hľadiska nízkeho zaťaženia strechy a uľahčenej manipulácie pri montáži. Obsah solárnej kvapaliny je 1,3 litra na kolektor.

Štruktúra využitých kolektorových zostáv

7-kolektorové pole

- jedno pole
- rozvody solárnej kvapaliny – medené potrubia
- prepojenie medzi OST a kolektormi – nerezový vlnovec
- akumuláčna nádrž 825 l, prevedenie s vykurovacím hadom
- nástenná solárna stanica bez regulácie*

14-kolektorové pole

- dve polia – 2 x 7 kolektorov – zapojenie Tichelman
- rozvody solárnej kvapaliny – medené potrubia
- prepojenie medzi OST a kolektormi – nerezový vlnovec
- akumuláčna nádrž 1000 l, prevedenie s vykurovacím hadom
- solárny deliaci systém bez regulácie*

25-kolektorové pole

- štyri kolektorové polia – zapojenie Tichelman
- rozvody solárnej kvapaliny – medené potrubia
- prepojenie medzi OST a kolektormi – nerezové potrubie
- akumuláčna nádrž 2 x 1000 l
- solárny deliaci systém bez regulácie*

* Reguláciu solárneho systému bude zabezpečovať riadiaci systém odovzdávacej stanice.

Mgr. Ivan Ďudák

Intech Slovakia, s.r.o.